

VISITES DIDÀCTIQUES A LES BIBLIOTEQUES DE CORNELLÀ

UN POU DE SAVIESA - UN RATOLÍ DE
BIBLIOTECA

CICLE MITJÀ (3R I 4T DE PRIMÀRIA)

SUMARI

INFORMACIONS GENERALS

OBJECTIUS, CONTINGUTS I MATERIALS

OBJECTIUS GENERALS

OBJECTIUS ESPECÍFICS

CONTINGUTS

MATERIALS

METODOLOGIA I PLANTEJAMENT DIDÀCTIC

DESCRIPCIÓ DE LES DINÀMIQUES

BENVINGUDA I PRESENTACIÓ DE L'ESPAI

EXPLICACIÓ DEL FUNCIONAMENT DE LA BIBLIOTECA

CONCURS DEL RATOLÍ

LECTURA LLIURE

REFLEXIÓ FINAL I COMIAT

SUGGERIMENT DE TREBALL A L'AULA

ANNEX. LES BIBLIOTEQUES DE CORNELLÀ

INFORMACIONS GENERALS

DIES DE LA VISITA	<p>Dimarts al matí (Biblioteques Marta Mata i Sant Ildefons).</p> <p>Dimecres al matí (Biblioteques Teresa Pàmies i Central).</p> <p>Dijous al matí (Biblioteques Clara Campoamor i Central).</p>
HORARI	1a visita: 10:15 – 11:15h. Segona visita: 11:15 – 12:15h. (60m)
NIVELLS	Cicle Mitjà (3r i 4t Primària)
CONTINGUTS BÀSICS	<p>Què és una biblioteca i per a què serveix</p> <p>Què es pot fer a una biblioteca</p> <p>Serveis, materials i usos de la biblioteca</p>
INDICACIONS	<ul style="list-style-type: none"> - Si els alumnes ja coneixen la biblioteca i voleu dedicar més temps a la lectura i al conte el professorat ha de notificar-ho en fer la inscripció. - Si esteu treballant un tema determinat i voleu que la sortida a la biblioteca us serveixi per aprofundir, ho heu de demanar en fer la inscripció o almenys una setmana abans de la visita. Cal que truqueu directament a la biblioteca per concretar el tipus de material que voleu consultar, d'aquesta manera els bibliotecaris/àries podran preparar-vos els documents que millor s'ajustin a les vostres necessitats. - Podeu fer més d'una visita al llarg del curs: per exemple, una primera de descoberta i primer contacte i una segona per treballar algun aspecte concret. - Si us voleu quedar més estona amb el vostre grup, mirant llibres, un cop el monitor/a ha acabat la visita ho podeu fer. Heu d'avisar abans de començar la visita a fi i efecte de preparar l'espai per poder acollir el grup següent. Teniu en compte que, a partir d'aquest moment, el monitor/a ja no us pot atendre, però podeu adreçar-vos als bibliotecaris/àries com un usuari més. - Si com a cloenda us voleu endur materials en préstec, ho podeu fer amb el carnet del Centre Docent (no amb els carnets individuals). Si el Centre encara no té carnet de la biblioteca se us en proporcionarà un el mateix dia de la visita (caldrà que hi consti el nom d'una persona de contacte). - Per a qualsevol dubte, adreceu-vos al Departament d'Educació de l'Ajuntament.

OBJECTIUS, CONTINGUTS I MATERIALS

OBJECTIUS GENERALS

- Conèixer la biblioteca: el seu espai, els materials que s'hi troben i els serveis que s'hi ofereixen.
- Fomentar el respecte, valoració i estimació de la biblioteca com un espai de comunicació, descoberta i gaudi.
- Adquirir habilitats per poder fer un bon ús de la biblioteca.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Conèixer el nom i característiques de la biblioteca.
- Comprendre la noció de biblioteca pública.
- Observar i identificar els principals espais de la biblioteca.
- Familiaritzar-se amb la distribució i els àmbits de la sala infantil i juvenil.
- Descobrir els diferents materials que podem trobar a la biblioteca.
- Descobrir la necessitat d'ordenar els llibres d'una manera organitzada per poder-los trobar.
- Conèixer la codificació per gomets de colors de la biblioteca.
- Comprendre la finalitat de les normes de respecte a la biblioteca, envers els llibres, els companys i l'espai.
- Saber que els bibliotecaris/àries ens poden ajudar.
- Conèixer alguns dels serveis que pot oferir la biblioteca, com és el cas de l'Hora del conte.
- Valorar els llibres i els altres materials com a objectes de gaudi i de font d'informació a l'abast de tothom.
- Gaudir amb la descoberta de nous llibres.
- Crear i fomentar els hàbits de lectura i d'ús de la biblioteca pública.

CONTINGUTS

- La biblioteca pública, un espai per a tothom.

- L'edifici, els diferents espais i la sala infantil
- La Xarxa de biblioteques de Cornellà.
- Funcionament de la biblioteca.
- El divertiment a través de la lectura.

MATERIALS

- Targetes del taller *concurso del ratolí*
- Ninot ratolí de la biblioteca
- Carnet de biblioteca
- Carretó

METODOLOGIA I PLANTEJAMENT DIDÀCTIC

La rebuda del grup és al vestíbul de la biblioteca, el/la monitor/a es presenta i fa una breu explicació sobre la biblioteca adaptada al nivell educatiu de l'alumnat. Es fa èmfasi en que a dins hi ha moltes sorpreses preparades per a engrescar a l'alumnat, i es recalca la necessitat d'entrar de forma ordenada i en silenci.

D'una banda, es vol ensenyar a l'alumnat el bon ús de l'espai on es troben. La biblioteca és un lloc compartit amb altres usuaris i amb treballadors, i saber com usar aspectes com el sistema de préstec, carnet, carretó o els tipus de llibres recomanats per la seva edat els pot ajudar a gaudir millor de la biblioteca.

D'altra banda, es vol desvetllar la curiositat de l'alumnat per tal de potenciar la descoberta i l'experiència -individual i del grup- envers la biblioteca, els seus usos, materials i serveis. L'activitat del *concurso del ratolí* serà l'eix central per a connectar l'atenció de l'alumnat amb la biblioteca.

Així doncs, l'activitat segueix el següent ordre:

- Benvinguda i introducció de l'espai
- Breu explicació sobre els serveis i utilitats de la biblioteca
- Concurso del ratolí
- Lectura lliure

- Reflexió final i comiat

DESCRIPCIÓ DE LES DINÀMIQUES

BENVINGUDA I PRESENTACIÓ DE L'ESPAI

La rebuda del grup és al vestíbul de l'equipament, el/la mediador/a cultural agafa al grup i el porta cap a la zona habilitada pel taller parlant en veu baixa com exemple de comportament. És el primer contacte que te el grup amb la biblioteca, però per evitar aglomeracions a l'entrada, es recomana fer aquest procés simplement amb una breu presentació i comentant que han d'acompanyar al mediador/a cap a dins perquè te preparada una sorpresa a dins.

IMPORTANT: El grup ha de deixar les jaquetes i motxilles als espais preparats per aquesta funció.

Un cop situat l'alumnat a la zona habilitada pel taller, es pot començar amb la introducció. Presentació del mediador cultural a l'alumnat. Després es comenta que avui tenim diverses sorpreses preparades que podran veure a continuació.

Després, es presenta l'espai al grup. Som a una biblioteca pública, el lloc on es pot anar a assistir a activitats, llegir llibres, emportar-se en préstec i utilitzar altres tipus de servei. Aquesta biblioteca forma part de tot un conjunt de la ciutat de Cornellà, la Xarxa de Biblioteques Públiques.

Objectius

- Recollir al grup per introduir-lo a l'activitat
- Presentar l'espai
- Presentar el/la mediador/a cultural

Durada:

→ 5m

Espai:

→ Primer vestíbul, després espai habilitat per a l'activitat.

EXPLICACIÓ DEL FUNCIONAMENT DE LA BIBLIOTECA

La biblioteca és un espai que es regeix amb un seguit de normes. En aquest sentit, s'ha de destacar les següents de forma lúdica per a l'alumnat, fent-los participar en les respostes:

- El carnet de biblioteca: per tal de poder accedir a serveis com el préstec de llibres, pel·lícules, videojocs...etc.
- El carretó: Quan hem acabat de llegir el nostre llibre, podem deixar els llibres que estem llegint allà per tal de que els bibliotecaris els puguin retornar al seu lloc original.
- Els bibliotecaris: treballadors i treballadores de les biblioteques que ajuden a que tot pugui funcionar correctament en una biblioteca.
- Els gomets i la sigla: la sigla s'usa per tal de poder identificar un llibre, el gomet és per saber a quina edat pertoca cada tipus de llibre.

Objectius

- Explicar les normes bàsiques de la biblioteca pel seu bon funcionament.
- Potenciar el respecte i el valor vers aquest espai públic.

Durada:

→ 5m.

CONCURS DEL RATOLÍ

Una vegada mostrat l'espai i s'ha ensenyat com és el correcte funcionament d'una biblioteca, es procedeix a iniciar el *concurso del ratolí*.

S'introdueix una idea fictícia per tal d'involucrar a l'alumnat en la dinàmica: la TV de Cornellà està en camí. Després se'ls fa tancar els ulls i quan els obrin el mediador cultural estarà simulant que els està gravant una televisió. Com tot bon concurs, en aquest també tenim una mascota: el ratolí de biblioteca.

Es divideix la classe en un total de 8 grups de concursants per a treballar. Cada grup tindrà una targeta amb un enigma que hauran de resoldre. Tots els enigmes que s'exposen porten a buscar llibres a les prestatgeries. El mediador cultural farà sortir als grups, un per un i de forma organitzada a buscar aquests llibres que resolguin la pregunta que se'ls està formulant.

Per tal de trobar-los es poden ajudar d'algunes pistes com ara, l'encartellament de les prestatgeries de la biblioteca on surten les diferents temàtiques dels llibres, els gomets que tenen la zona juvenil i infantil, la portada dels llibres, el seu contingut...etc.

Quan els grups de concursants trobin els llibres, sortiran on es troba el mediador cultural i seran els propis membres de la classe qui jutgin si han fet bé la seva feina o si pel contrari hi ha algun error. Quan hagin encertat es farà "l'aplaudiment de biblioteca" que consisteix en fer un aplaudiment en llenguatge de signes.

Cada grup podrà emportar-se els llibres a la zona on es situen, podent-lo llegir si s'escau. Ara bé, el/la mediador/a cultural ha d'estar alerta de que l'alumnat no es despisti a l'hora de puntuar als seus companys i companyes. La dinàmica és que tots els grups surtin i tota la classe guanyi en conjunt.

Les targetes són les següents:

1. Necessito trobar llibres diferents per un treball de classe. Busco un de gran format i un de petit format.
2. Sabeu on aniré de vacances? A Galícia! Vull veure en un mapa on és i si cal que porti el banyador per anar a la platja. On ho puc buscar?
3. Els meus avis m'han regalat una maqueta per construir un dinosaure. La caixa està trencada i no sé quin dinosaure és. Com puc trobar el nom?
4. Aquesta setmana decorarem la classe amb fotografies de transports. A mi m'agraden els vaixells. Qui m'ajuda?
5. Mercuri, Venus, Saturn i... Ai, se m'han oblidat els planetes del sistema solar i necessito trobar algunes fotos per al treball de medi. Qui m'ajuda?
6. Quan vaig anar de vacances vaig conèixer una noia anglesa i li vull enviar un WhatsApp, però no em vull equivocar escrivint les paraules difícils. Qui em pot ajudar?
7. Dissabte que ve visitaré els meus cosins. Sé que els agrada molt llegir i vull portar contes de la biblioteca. Qui em pot ensenyar un conte per al cosí de 4 anys? I per al de 9?
8. Aquest carnaval ens disfressarem d'esquelets. Volem fer-ho bé, així que necessitem dibuixos dels ossos humans. On ho trobarem?

Objectius

- Potenciar la imaginació dels infants.

- Estimular la creativitat.
- Instigar a l'alumnat en la recerca.
- Desenvolupar la capacitat d'escoltar en l'alumnat.
- Fomentar la participació.

Durada:

→ 20m.

LECTURA LLIURE

Aprofitant que s'acaba de fer el *concurs del ratolí*, el/la mediador/a cultural aprofita per a celebrar-ho tot acudint a les prestatgeries ordenadament per a iniciar un moment de lectura lliure. En aquest sentit, cal recordar que les persones participants, han de retornar les seves lectures un cop acabades al carretó de la biblioteca de forma ordenada.

Si s'escau, l'alumnat pot continuar la lectura dels llibres que ha anat agafant al llarg de l'anterior part de l'activitat.

Recomanem, igualment, preguntar al professorat si volen emportar-se llibres a l'aula i aprofitar aquesta estona per tal de que puguin completar el procés de petició de préstec. També, és un bon moment per a lliurar algún díptic o fulletó de la biblioteca (si s'escau) i recomanar que es subscriuquin a la newsletter de biblioteques.

Objectius

- Potenciar la imaginació dels infants.
- Estimular la creativitat.
- Desenvolupar la capacitat d'escoltar en l'alumnat.
- Fomentar la participació en la lectura.

Durada:

→ 20m.

REFLEXIÓ FINAL I COMIAT

Agafem de les mans al grup fent una rotllana grup per a relaxar-lo després de la lectura. Seguidament es pregunta si els ha agradat l'activitat i comprometem al grup a tornar en un futur per a seguir gaudint d'aventures a la biblioteca.

Ens reservem els últims minuts de l'experiència educativa per fer un repàs, tot recuperant alguns dels temes i impressions de la visita. Aprofitem aquest moment per comentar, si s'escau, algunes de les activitats que la biblioteca ofereix per als infants.

Objectius

- Recapitular sobre el que ha après l'alumnat durant l'activitat.
- Desenvolupar la capacitat d'escoltar en l'alumnat.
- Recollir el grup per a la marxa cap a l'aula.

Durada:

→ 5m.

SUGGERIMENT DE TREBALL A L'AULA

Per tal de motivar els alumnes abans o després de la visita a la biblioteca cal fomentar la curiositat a l'aula, treballant aspectes i conceptes bàsics que facilitin la comprensió i el seguiment de l'activitat amb comoditat.

Per exemple: el concepte de llibre, de biblioteca, la noció d'ordre, de norma de comportament, etc. Podem començar explicant que els llibres tenen dues vessants: com a recursos per a obtenir informació i com a motiu de gaudi i estímul de la imaginació. Es pot familiaritzar l'alumnat fent un seguiment i lectura exploratòria de contes, fent visites a la biblioteca escolar de l'aula o del propi centre, incitant la curiositat per a descobrir nous llibres, de diferents temàtiques, etc.

L'ús de la biblioteca no hauria de ser un fet puntual i aïllat sinó una pràctica habitual. Per tant, s'entén que el grup classe pot visitar la biblioteca diverses vegades al llarg de l'any, segons les necessitats del programa del curs. Tan sols cal tenir en compte que la primera visita que facin els alumnes en un curs, caldrà que tingui una part introductòria que podrà ser més o menys extensa, segons les visites que hagin fet en cursos anteriors. A les visites posteriors es podrà emfatitzar en els temes concrets que demanin els docents en el moment de concertar la visita.

Un cop realitzada la visita, es pot començar a introduir l'ús de la biblioteca escolar, si no s'ha fet prèviament, per familiaritzar els nens i nenes amb els llibres, iniciar-los en el gust per la narració mitjançant tallers de "conta-contes", fomentar la descoberta i recerca d'informació a partir dels temes de treball de classe.

També es poden treballar els aspectes bàsics de la biblioteca aprofundint, per exemple, en les diferents fonts d'informació existents avui dia, en l'ordenació del material dins de la biblioteca, en les maneres de buscar i consultar informació, en els serveis que ofereix (préstec, activitats...), etc.

Igualment, es recomana la consulta del web de biblioteques de Cornellà per tal d'assabentar-se de possibles activitats properes a les biblioteques, per tal d'engrescar a l'alumnat a participar-hi.

ANNEX. LES BIBLIOTEQUES DE CORNELLÀ

Biblioteca Central

L'origen de l'actual Biblioteca Central de Cornellà (BCC) cal cercar-lo en l'antiga Biblioteca Popular Joan Maragall, que fou fundada el 26 de juny de 1943 i que estava situada als baixos de can Gaia, al barri Centre de la ciutat. La manca d'espai va obligar-ne el trasllat quatre anys més tard, el 1947, al carrer de Mossèn Jacint Verdaguer número 66, a tocar de la Rambla, en un edifici que havia estat un parvulari.

El 22 de desembre de l'any 1969 la Biblioteca Popular Joan Maragall es va instal·lar al carrer de Joan Maragall, a l'edifici conegut popularment com la Casa de Cultura. La biblioteca fou traslladada al seu actual emplaçament a l'edifici del Centre Cultural Joan N. García-Nieto l'any 1996 i fou inaugurada el 23 d'abril coincidint amb la diada de Sant Jordi amb el nom de Biblioteca Central. L'any 2006, es realitzaren obres de millora i ampliació a l'edifici de la biblioteca, gràcies a les quals l'espai útil passà de 2.040m² als actuals 2.400m².

Biblioteca Marta Mata

La Biblioteca Marta Mata és un equipament cultural i d'informació de creació recent que està ubicat a l'antic cinema Titan, un edifici ple d'història que ha esdevingut un símbol del barri Centre i del conjunt de la ciutat. La inauguració del cinema Titan, l'any 1926, va significar per a Cornellà poder disposar d'una sala moderna i ben dotada amb la tecnologia de l'època, en un moment en què el cinema esdevenia un dels principals referents culturals de la societat. L'edifici, d'estil i orientació noucentistes, va ser projectat per l'arquitecte municipal Bienvenido Marin Espinosa, tècnic que també va impulsar i dirigir moltes de les reformes i transformacions urbanístiques de la ciutat.

El cinema es va convertir, en els anys durs de la postguerra i el franquisme, en la gran distracció i activitat lúdica d'una població sotmesa a moltes penúries i dificultats. És per això que el cinema Titan, durant molts anys l'única sala estable de projecció de la ciutat, es va convertir en un centre de relació i convivència social molt important. A partir de les dècades de 1950 i 1960, la ciutat va viure una gran transformació urbanística i social, especialment amb l'augment de la població, que va provocar el sorgiment d'altres sales de projecció, més modernes i aptes per projectar els nous formats de la indústria cinematogràfica. La sala del Titan va entrar en una lenta i progressiva davallada, fins que va tancar les seves portes a la darreria de la dècada de 1960. Posteriorment l'edifici va ser adquirit per l'Ajuntament de Cornellà, que hi instal·là una sala d'actes polivalent i altres serveis públics. Des de 2009 i després d'una acurada rehabilitació, és la seu de la Biblioteca Marta Mata.

Biblioteca Sant Ildefons

La Biblioteca Sant Ildefons, inaugurada l'any 2013, és la tercera biblioteca de la Xarxa de Biblioteques de Cornellà de Llobregat. Ens trobem en un barri que és testimoni de la lluita social i veïnal dels anys seixanta i setanta, no és estrany doncs que la plaça ubicada al davant tingui el nom d'un líder sindical i polític d'aquesta ciutat; Carles Navales i Turmos.

Carles Navales i Turmos (Cornellà de Llobregat, 1952 - Girona, 16 de juny de 2011) fou un líder sindical i polític a Catalunya, especialment actiu en l'oposició al franquisme de la dècada de 1970 i en els primers anys de la transició democràtica. Treballador industrial del vidre, va desenvolupar una intensa activitat sindical en el si de Comissions Obreres. Membre de Bandera Roja en la seva joventut, es va unir després al Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

Va destacar la seva activitat sindical a la comarca catalana del Baix Llobregat, on va impulsar una vaga en la seva empresa de vidre el 1974 durant la negociació del conveni col·lectiu, que va arrossegar a una mobilització obrera sense precedents en la dictadura franquista a l'àrea industrial catalana, estenent-se la vaga a més de 400 empreses durant gairebé una setmana. Finalment els treballadors van aconseguir la signatura del conveni però Navales va ser acomiadat, detingut, torturat i condemnat pel Tribunal d'Ordre Públic. Els seus companys li van sobrenomenar "El noi del vidre", en record i com a homenatge a Salvador Seguí i Rubinat conegut com "El noi del sucre". Amnariat en 1977, ja en la transició democràtica, fou un ferm defensor de l'eurocomunisme en el si del PSUC i de la unitat d'acció sindical. D'aquella època datava la seva amistat personal amb el dirigent comunista, Santiago Carrillo, al que li va unir una sòlida amistat fins a la seva mort. En l'àmbit polític va ser regidor de Cultura de Cornellà i va acabar afiliant-se al Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC).

Biblioteca Teresa Pàmies

La nova biblioteca Teresa Pàmies –oberta l'any 2022– s'ubica en un edifici de nova construcció situat a un dels extrems del Passeig dels Ferrocarrils Catalans, entre l'estació de FGC i el Casal de la Gent Gran del barri de l'Almeda. La superfície útil és d'uns 1100 metres quadrats organitzats en dues plantes. A la planta baixa trobem la zona infantil, l'àrea de revistes i la sala polivalent. La planta primera acull el fons documental general i l'accés a una terrassa coberta. La teulada en forma de "V" permet una gran entrada de llum que es tamisa amb unes lamel·les automatitzades. Amb la finalitat d'afavorir la inclusió a les persones amb diversitat funcional, té instal·lats bucles magnètics per facilitar l'escolta a les persones que utilitzen audiòfons.

La biblioteca duu el nom de la destacada escriptora i activista Teresa Pàmies i Bertran (Balaguer, 1919 – Granada, 2012), l'obra de la qual és en bona mesura el testimoni viu de la Guerra Civil espanyola i de l'exili republicà. Dins dels seus fons bibliogràfics i serveis hi predominen els relacionats amb el món juvenil.

Biblioteca Clara Campoamor

La Biblioteca Clara Campoamor –oberta l'any 2022– compta amb 1.057 metres quadrats distribuïts en una sola planta on s'integren tots els serveis. L'edifici es troba davant de la parada del Tram "Fontsanta-Fatjó", a les portes del parc del Canal de la Infanta, i des de dins es pot gaudir tant de la llum natural com del paisatge. A més dels serveis habituals de biblioteca, està equipada amb una sala polivalent, un espai de suport per a grups, un espai d'experimentació BiblioLab i un espai exterior destinat a realitzar actes i programacions culturals a l'aire lliure. Amb la finalitat d'afavorir la inclusió a les persones amb diversitat funcional, té instal·lats bucles magnètics per facilitar l'escolta a les persones que utilitzen audiòfons.

La biblioteca duu el nom de Clara Campoamor Rodríguez (Madrid, 1888 – Lausana, 1972) fou una advocada, escriptora, política i defensora dels drets de la dona. Va ser diputada a les Corts Constituents de la Segona República Espanyola entre 1931 i 1933. Va defensar i aconseguir el sufragi femení a Espanya per primera vegada en la seva història.